



יום המשפחה



ביום העברית האחרון נבחרה המילה **אָמָא** כמילה האהובה ביותר. בספרים, בשירים וגם בתנ"ך אנחנו פוגשים את המילים אָם ואָב, אבל בפנייה אל הורינו אנו קוראים להם אָמָא ואָבָא. מניין הצורות האלה? הן בעצם צורות ארמיות בסימיות היידוע הארמית. כבר בתקופת חז"ל השתמשו בצורות אלו במשמעות 'אימי', 'אבי'. חכמי התלמוד שואלים עד מתי ילד נחשב קטן, ורבי יוחנן משיב: "כל שהוא ניעור משנתו וקורא אימא" – כלומר כל זמן שהילד מתעורר בלילה ועדיין וקורא "אימא". בדיוק כמו היום.

מה עוד תרצו לדעת על המשפחה שלכם: חמותי או חמתי? מה מקור המילה משפחה? מהם אחאים? איך נקרא נכד האח?

עמוד חגיגי באתר לכבוד יום המשפחה

עדכונים מהאקדמיה ללשון העברית

מונחים חדשים בתחום בריאות הציבור

מַגֵּפָה עוֹלָמִית (פנדמיה)
מְחָקֵר חִלּוץ (במקום פיילוט)
מַגְמַת תְּחִלּוּאָה (שינוי הנצפה לאורך זמן בשיעורי התחלואה או במאפייניה)
בְּעוֹר (eradication, של מחלה מן העולם כולו)
טְפוֹל דָּמָה (פלצבו)

חֶסֶם מֵהֶתְנוֹר!



האקדמיה ללשון העברית

מילון מונחים חדש – אושרה רשימת מונחים בחקר הבריאות באוכלוסייה (אפידמיולוגיה) שהכינה הוועדה למונחי בריאות הציבור. במונחים שאושרו טפול דָּמָה (פלצבו), מְחָקֵר חִלּוץ (במקום פיילוט), סָמָן (מרקר) וניסוי דו-עלום (double-blind trial). עוד אושרה בקשתו של הרנטגנאי הראשי במשרד הבריאות לקבוע שם חדש לבעלי המקצוע העוסקים בדימות רפואי: דְמוֹתֵן רְפוּאִי (במקום רנטגנאי).
להרחבה ולעיון ברשימה המלאה

גיליון לשוננו פג, א – יצאה לאור חוברת חדשה של כתב העת המדעי לשוננו לחקר הלשון העברית והלשונות הסמוכות לה.
לפרטים ולרכישה



■ **ביטויים ופתגמים מלשונות תבל:** הרצאה מקוונת על גלגולי לעז שנשתרשו במילון העברי ובדיבור העברי.

מה מקור הביטוי 'אין נביא בעירו'? איך התגלגל הצירוף 'קור כלבים' אל העברית? ומהיכן יובא הביטוי 'שפך את התינוק עם המים'?

המרצה ד"ר אורי מלמד יספר על ביטויים ופתגמים הנראים כאילו נולדו במטבח הלשון העברית באחת מארבע תקופותיה, אלא שלמעשה הגיעו אל העברית משפות זרות והתאקלמו והתאזרחו בה.

לפרטים ולהרשמה

■ **נפתחו מועדים חדשים:** סדנת פיסוק, סדנת עריכה, השתלמות מקוונת בת עשרה מפגשים בניקוד

■ **כרטיסים אחרונים:** **שוב חוזר הניגון** – פעילות מקוונת; **סדרת הרצאות** – הבלשנות לענפיה



רבים נוקטים את הצירוף "הוקיר תודה", אך צירוף זה אינו אלא שיבוש – גלגול של 'הכיר תודה'.

להוקיר פירושו לכבד ולהעריך, לתת יקר וגדולה, כמוקר מן הביטוי הרווח בהקדשות "בְּהוֹקְרָה". סביר שנוקיר – כלומר נעריך ונכבד – את האדם שהיטיב עימנו, אך בהחלט לא סביר שנוקיר את התודה שאנו חייבים לו.

ברקע היווצרות הצירוף 'הכיר תודה' עומד הצירוף הוותיק ממנו 'הכיר טובה', המתועד בעברית למן ימי הביניים. מוקדם עוד יותר בתולדות העברית, בספרות חז"ל, שימש בכלל הצירוף 'החזיק טובה'.

להרחבה

מאמרה של קרן דובנוב: מכיר טובה – אסיר תודה



מן השורש חל"ט יש לנו שלל מילים: הַחֲלִיט, הַחֲלָטָה, חֲלוּט, מַחֲלָט, חֲלוּט, בְּהֲחֲלֹט וּלְחֲלוּטִין. מה מקורן של מילים אלו והאם יש קשר לחליטת התה?

השורש חל"ט בא בפועל אחד במקרא בספר מלכים, אך משמעויות שם אינה ברורה. למן לשון חכמים השורש חל"ט רווח בעברית, ומובנו קשור בקביעה ודאית; מה שמחליטים הריהו חלוט או מוחלט, כלומר ודאי וגמור, סופי.

המילים 'מוחלט', 'החליט' ו'החלט' היו מתחילתן (בלשון חכמים) מושגים הלכתיים הקשורים לקביעת הכוהן אם יש נגע ודאי דוגמת צרעת.

שְׁנִי הוא שם לצבע אדום. השני מפורסם במיוחד הודות לאזכורו במקרא לצד התכלת והארגמן שנחשבו גם הם צבעים יקרים בימי קדם. לאמיתו של דבר, שני במקרא מציין בדרך כלל את הסיבים או את האריגים הצבועים בצבע הזה, ולא דווקא את שמו המופשט של הצבע.

על גונו האדום של השני אפשר ללמוד למשל מן הפסוק "אם יִהְיֶה חֲטָאֵיכֶם כְּשֵׁנִים [שְׁנֵי בָרִבִּים] כְּשֶׁלֶג יִלְבִּינוּ, אִם יֵאָדִימוּ כְּתוֹלַע כְּצֶמֶר יִהְיֶה" (ישעיהו א, יח).

משמו בארמית (העולה גם מן התרגומים למקרא) – **זהוריתא**, צבע **זהורי** – נראה שמדובר בצבע אדום זוהר או מבריק.

ולשאלת הקשר לחליטה ולהרחבות נוספות ראו בתשובה חדשה באתר

להרחבה בפרסום חדש במדור שמות ומשמעויות

שאלה בעברית

תמיכה באקדמיה



להתראות באיגרת הבאה!